

Cenjeni skupe!

Kao najstariji član Saveta Fondacije ZAVIČAJNA KUĆA, pozdravljam Vas i želim da se prijatno osećate na predstojećoj svečanosti Fondacije ZAVIČAJNA KUĆA. A povod je zaista lep:

- dodela priznanja za čestitost,
- dodela zahvalnica i diploma učesnicima u projektu „Narodni običaji Podunavskih Švaba i razvoj dobrosusedskih odnosa“,
- te proklamacija tri najbolja pisana sastava a mlade između 15 do 21 g. na temu „dobrosusedski odnosi i suživot sa drugima“.

Danas je za mene zadovoljstvo, pa i radost, da sam u društvu sa takvim ljudima, kao što ste svi Vi ovde u sali ove kvalitetne i nadaleko čuvene Gimnazije, a naročito da upoznam dobitnike ovih zasluženih priznanja - PRIZNANJA ZA ČESTITOST i nagrada za razmišljanja o „dobrosusedskim odnosima i suživotu sa drugima“.

Kod nas u Vojvodini već tri veka postoji izreka „Komšija pa bog“, pa se toga većinom i pridržavamo.

Divno zvuči naziv „priznanje za čestitost“, jer čestitost je za mene najveća vrлина, to je više od reči humanost, u tom pojmu je sažeta sva lepota, dobrota, red, požrtvovanje, tolerancija, prijateljstvo, empatija i poštenje koje treba da krasí svakog čoveka i svaku zajednicu. Da je tako - a nije - bio bi svaki pojedinac, pa i društvo, srećniji, napredniji i bogatiji. Čestitost - to je divna srpska reč, zaista jedna od lepših. Kod nas je ona malo u upotrebi, nema često povoda za nju, ali nažalost ni u dobrom delu sveta. Svuda manje – više vlada sve suprotno od nabrojanih pojmova.

Kao član Saveta ističem da je u procesu kandidovanja i izbora dobitnika bilo više predloga, nažalost nedovoljno obrazloženih, te će ti obnovljeni i kvalitetno obrazloženi predlozi biti razmatrani narednih godina. Ovoga puta nadam se da smo izabrali prave dobitnike.

Kod nas se često uporebljava reč „tolerancija“. Tolerancija nije adekvatna reč za ovu našu nagradu. Tolerancija znači trpeti nešto ili nekog pored sebe, voljno ili nevoljno, progledati mu kroz prste, razumeti i oprostiti. Pitam se zašto se u novije vreme tolerancija shvata i kao suživot dve različitosti pa i različitih nacija?

Takav, suživot različitosti treba da je normalna pojava kod svih čestitih ljudi i normalnih zajednica. Takav suživot postojao je u dobra vremena svuda kod nas, u Vojvodini, Bosni i Hercegovini i u drugim krajevima Jugoslavije. Primeri su brojni. Hteo bih posebno da istaknem delo gospodina prote Milorada Golijana, laureata za čestitost iz 2017, i ljude iz Humanitarnog udruženja Nemaca iz Sombora, čija čestita ljudska dela u ona teška, smutna i neljudska vremena, znače pravo junaštvo. Delo prote Golijana može se meriti sa delom mlađanog Srđana Aleksića, koji je u Trebinju za takvo delo životom platio. Potsećam i na primer nemačkog vojnika Jozefa Šulca koji je u II-om svetskom ratu streljan od svoje komande i dojučerašnjih kamarada, negde u Srbiji jer je odbio da puca u nevine ljude. Ali na sreću bilo je još takvih primera, malo poznatih ili nepoznatih, jer čestitosti je, ipak, uvek bilo. Svi mi, ovde prisutni, smo iz kategorije čestitosti, Vi ste ljudi koji vole svoje susede, koji razmišljaju, jer svako zlo dolazi iz nerazmišljanja.

Kada sam već kod razmišljanja i nerazmišljanja, evo jednoga moga razmišljanja.

Časopis Fondacije za zaštitu zavičajnog nasleđa Podunavskih Švaba u Srbiji, koja nas je danas ovde okupila, zove se Fenster - Prozor, a u zaglavlju u podnaslovu nosi reči Vertrauen, Versoehnung, Ehrlichkeit, srpski Poverenje, Pomirenje, Poštenje.

Pa da kažem moje razmišljanje, kako mi tu stojima i kako prolazimo.

Ta neka nova, bolja i lepša demokratija ni u Srbiji posle 2000. nije se kvalitetno zapatila i zaživela, već naprotiv. U naše dve decenije primirja ekonomija je bila u rasulu, nezaposlenost i siromaštvo su visoki, klasne razlike ogromne, a kriminal i korupcija vrišteće. Svake godine se iz Srbije iseli skoro 50.000 stanovnika, uglavnom mladih ili u najboljim godinama, visoko obrazovanih i kvalifikovanih koji ne žele ovde da formiraju svoju budućnost i budućnost svoje dece. Imamo razmirice sa većinom suseda. Da li onda treba da iznenađuje tolika žudnja za vođama čvrstih ruku. Jer, izeš ti ljudska prava i slobodu štampe, daj da su lopovi iza rešetaka i da barem vozovi i autobusi stižu na vreme, te da se ne čeka dugo na lekarski pregled i zdravstveni tretman, pa i da ne plaćamo za zdravstvene usluge, a da plata od koje se može živeti stiže svakog prvog.

Ja sam po obrazovanju mašinski inženjer, pa su mi brojke neoborivi argument za razmišljanje. Zato evo još jednoga razmišljanja, a povod je člana koji sam pročitao pre četiri dana u jednom dnevnom listu.

Osam dnevnih listova i 20 najčitanijih portala u Srbiji samo u toku jednoga dana objave u proseku 644 teksta koji sadrže neke od elemenata agresivne komunikacije, govora mržnje i senzacionalizma. To je pokazalo istraživanje Centra za profesionalizaciju medija i medijsku pismenost (CEPROM). Praktično samo u toku jednoga dana svaki od ovih medija prosečno objavi 23 takva teksta. Na mesečnom nivou to je skoro 20.000 tekstova sa elementima agresivne komunikacije.

Ako se tome doda besomučna partijska propaganda sedam dana po 20 časova sa svih televizija sa nacionalnom pokrivenošću, uključujući i RTS, jasno je zašto je društvo u Srbiji na ivici fizičkog sukoba. Pošto društvenu klimu u Srbiji oblikuju političari, nema dileme oko toga ko je odgovoran za to što je društvo tako duboko podeljeno.

A razmišljanje sam počeo sa pojmovima u glavi: Poverenje, Pomirenje, Poštenje. To su pojmovi motoa pod kojim izlazi Fenster.

Hvala Vam za podršku ovoj aktivnostima FONDACIJE ZAVIČAJNA KUĆA, koja nas navodi na razmišljanje.

M. Tešić